

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual study)

เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
ในเขตบางนา

จัดทำโดย นางสาวพัชรินทร์ อักษรนิตย
ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
สังกัด ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตบางนา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๒
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ชื่อเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตบางนา

๒. หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นและนับวันจะมีความสำคัญต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น แต่เดิมเด็กอยู่กับครอบครัวที่มีผู้ใหญ่ดูแลเพราะครอบครัวไทยแต่โบราณเป็นครอบครัวแบบขยาย คือ มีปู่ ย่า ตา ยายอยู่รวมกัน แต่ปัจจุบันสังคมไทยกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีแต่ พ่อ แม่ ลูก พ่อแม่ซึ่งคอยทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกเปลี่ยนบทบาทออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว โดยผลกระทบในการดูแลเด็กไปห้องครอื่นในสังคมที่มีอยู่ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็กทดแทน องค์กรเหล่านั้นอาจได้แก่สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาการเด็ก ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น การศึกษาปฐมวัยจึงกลายเป็นความจำเป็นของชีวิตมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมในอดีต

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูบุตรหลานในช่วงเวลากลางวัน จึงเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในการเริ่มต้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยซึ่งเป็นการวางรากฐานความรู้ที่สำคัญของเด็ก ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในวิถีสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งยังต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัยในการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ศักยภาพอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นการพัฒนาการเด็กปฐมวัยจึงเป็นหน้าที่รับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สำนักงานเขต ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก แต่จากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ผ่านมาพบว่ายังมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาอาคารสถานที่ที่ยังไม่มีสถานที่เป็นของตนเอง ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร สื่อและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน และงบประมาณในการจัดการไม่เพียงพอ

กรุงเทพมหานครมีแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ – ๒๕๗๕) โดยกำหนดวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๒๕๗๕ ในการก้าวไปสู่การเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” กรุงเทพฯ จะเป็นเมืองหลวงของเอเชีย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในภูมิภาคอาเซียน และในทวีปเอเชีย และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ หรือด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน “ชาวกรุงเทพฯ ทุกคน ทุกชนชั้น ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานภาพ อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคและสมานฉันท์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ได้รับโอกาสที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเข้าถึงบริการสาธารณะ ในขณะที่เดียวกันชาวกรุงเทพฯ แต่ละกลุ่ม แต่ละชุมชน สามารถดำรงรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมของตนเอง เป็นมหานครที่โดดเด่นในเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย” มิติที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลอย่างครบวงจร “เมืองกรุงเทพฯ มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป และจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนดังกล่าวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับคนในสังคม” เป้าหมายที่ ๓.๑.๒ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี มาตรการ ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตบางนาเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน โดยส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นด้วยความคิดริเริ่มและความพร้อมของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการชุมชนตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๔ โดยคณะกรรมการชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนเพื่อบริหารจัดการศูนย์ฯ สถานที่ที่ตั้งต้องอยู่ในชุมชนที่จะดำเนินการซึ่งอาจเป็นสถานที่ของเอกชนที่มีหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้ประโยชน์ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติซึ่งกรุงเทพมหานครได้กำหนด ถ้าเป็นการเช่าที่ดินหรืออาคาร คณะกรรมการชุมชนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดจากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน โดยกรุงเทพมหานครสนับสนุนค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารเสริมสำหรับเด็ก และวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน จำนวน ๕ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดผ่องพลอยอนุสรณ์ (ลิขิต ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนทองใบ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนบางนาใน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนข้างโรงงานธานินทร์ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวงศ์สวัสดิ์ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและห่วงหาพันศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาและให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ จึงจำเป็นที่สำนักงานเขตบางนาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนาต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐานสูงขึ้นไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตบางนา

๓.๒ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนทั้งที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและที่บ้าน

๔. เป้าหมาย

๔.๑ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เล่านิทาน เป็นวิทยากรในด้านต่าง ๆ เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์

๔.๒ จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ๑ ครั้งต่อปี

๔.๓ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน การเป็นวิทยากรและอาสาสมัครในด้านต่างๆ เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๖

สถานที่รับเลี้ยงและดูแล “ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หมายความว่า เด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนและดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการชุมชน”

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

“เด็กก่อนวัยเรียน” หมายความว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๒ ปี แต่ไม่รวมถึงเด็กที่เข้ารับการศึกษาระดับบังคับในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด”

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙

“อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก หมายความว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการเขต”

๕.๒ ความหมายของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดา มารดา หรือบุคคลในครอบครัวซึ่งมีอำนาจปกครองเด็กก่อนวัยเรียน หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๕.๓ ความหมายของชุมชน

ชุมชน หมายความว่า ชุมชนซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๕ ในพื้นที่เขตบางนามีจำนวน ๓๗ ชุมชน

๕.๔ หลักการสร้างการมีส่วนร่วม

หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการ นั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ภาครัฐ เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของทุกภาคส่วนก็เป็นสิ่งสำคัญ ถึงแม้ว่าจะเป็นจุดเล็กๆ ก็จะต้องถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐด้วยเช่นกัน เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ เป็นการให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับที่สูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่างๆ การจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจต่อโครงการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

๕.๕ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา ๘ (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางการปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร ๒๕๕๐ : ๘๘ - ๙๐) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึงซึ่งมีหลัก ๑๐ ประการ คือ ๑) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน ๒) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ ๓) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉย ทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ ๔) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชนและเพื่อนร่วมงาน ๕) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตนเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา ๖) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม ๗) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ ๘) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูล

ในการพัฒนา ๙) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงาน บริษัท ห้าง ร้านค้า โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ ๑๐) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

๓. บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ ๑) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและสถานที่ศึกษา ๒) การกำหนดนโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา ๓) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ๔) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ ๕) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

๔. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้

๑) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ๒) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ๓) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ๔) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ๕) ประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติและ ๖) การสรุปผลการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการจัดการศึกษา นับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมถึง การเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นครูพ่อครูแม่ให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน ย่อมเกิดผลดีทั้งต่อโรงเรียนที่ได้บุคลากรเพิ่ม ส่วนผู้ปกครองย่อมภาคภูมิใจที่ได้สอนบุตรหลานในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนที่จะมีความเคารพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

๕.๖ การทำงานอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA หรือ Deming cycle

วงจรคุณภาพ PDCA หรือ Deming cycle เริ่มขึ้นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter Shewhart โดยได้พัฒนามาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติ แต่วงจรดังกล่าวได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า “วงจร Deming” มาใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยความสำเร็จ โดยทฤษฎีนี้มีแนวทางดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วย ๔ ขั้นตอนหลักดังนี้

P = Plan หมายถึง การวางแผน เป็นส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนจะเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิง เป็นการหาค่าประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การเลือกปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน และการกำหนดวิธีการตรวจสอบและประเมินผล

D = Do หมายถึง การปฏิบัติตามแผน เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน โดยสมาชิกในทีมงานต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานตามแผนนั้นๆ

C = Check หมายถึง การตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผนหรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่ตั้งใจหรือไม่ ซึ่งการไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผนหรือการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่ หากแผนนั้นใช้งานได้ดีก็ถือปฏิบัติต่อไป

A = Act หมายถึง การดำเนินการที่เหมาะสม เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ ๓ ขั้นตอนตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นตอนการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

การใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินการตามหัวข้อ “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนา” จะทำให้สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนาได้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง และสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้หากกิจกรรมดังกล่าวไม่นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากวงจรคุณภาพ PDCA เป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น และถึงแม้ว่าวงจรคุณภาพ PDCA จะเป็นวงจรที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงาน

๕.๗ หลักบริหาร ๔M

๔M ประกอบด้วย Man Money Materials Management

๑. Man หรือ คน = การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด

๒. Money หรือ เงิน = การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. Materials หรือ วัสดุดิบ = การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด

๔. Management หรือ การจัดการ = การจัดการ คือ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

การใช้หลักบริหาร ๔M ในการดำเนินการตามหัวข้อ “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนา” มีความจำเป็นเนื่องจากการใช้คน เงิน วัสดุดิบ และการบริหารจัดการที่ดีและมีความเหมาะสม จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่ผลสำเร็จของงาน

๕.๘ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis

SWOT เป็นหลักการวิเคราะห์รูปแบบหนึ่ง ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มาตั้งแต่ปี ๑๙๖๐ โดยจะใช้ในการประเมินสถานการณ์และวางแผนกลยุทธ์ รวมทั้งตรวจสอบสภาพองค์กรทั้งภายในและภายนอก โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๔ อย่างด้วยกันคือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อแก้ไขปัญหาภายในและภายนอกขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของ SWOT มีทั้งหมด ๔ อย่างด้วยกัน ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ SWOT นั่นเอง ซึ่งเป็นการนำตัวอักษรหน้าในภาษาอังกฤษของหลักการทั้งหมด ๔ อย่างมารวมกัน เพื่อความสะดวกสบายและง่ายในการจดจำนั่นเอง ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. จุดแข็ง (Strength) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่ดีภายในองค์กร

๒. จุดอ่อน (Weakness) คือ ความสามารถและสถานการณ์ที่เป็นข้อด้อยขององค์กร ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข

๓. โอกาส (Opportunity) คือ หนทางที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ
๔. อุปสรรค (Threat) คือ ปัจจัยที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร
- ซึ่งในใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหานั้นจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ
๑. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายใน (Internal analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร
 ๒. การวิเคราะห์จากปัจจัยภายนอก (External analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์จากโอกาสและอุปสรรค ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง ประชาชน เศรษฐกิจ เป็นต้น
- โดยในการวิเคราะห์ตามหลักการ SWOT ที่ถูกต้องนั้นต้องหาจุดแข็งเพื่อลบจุดอ่อน รวมถึงหากกลยุทธ์สร้างความแข็งแกร่ง ภายใต้โอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรคต่าง ๆ นั้นเอง

ปัจจัยภายใน (Internal analysis)	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการชุมชน ๒. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการบริหาร ๓. ผู้บริหารสำนักงานเขตให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	๑. ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ๒. ขาดแคลนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กที่จบปริญญาตรีด้านปฐมวัย เนื่องจากการขาดแรงจูงใจในด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ ๓. ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ๔. การประสานงานระหว่างชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีน้อย ๕. สถานที่ตั้งศูนย์อยู่ในชุมชนซึ่งมีข้อจำกัดในการพัฒนาสถานที่ การจัดการสถานที่เล่นของเด็ก รวมไปถึงการจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะสมกับเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร
ปัจจัยภายนอก (External analysis)	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัยและการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ๒. ผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กด้อยโอกาส และนำมาเป็นนโยบายของกรุงเทพมหานคร ๓. มีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม เช่น การอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เอื้ออำนวยในการดำเนินงานกิจกรรมบางประการของศูนย์ฯ เช่น งบประมาณการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์ฯ ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากเป็นอาคารบ้านเรือนของเอกชน

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ลำดับ	แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๑.	<p>จัดทำโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนา เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ โดยมีกิจกรรมโครงการ ดังนี้</p> <p>๑) การจัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการ</p> <p>๒) จัดการประชุมคณะทำงาน</p> <p>๓) จัดการประชุมชี้แจงคณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน</p> <p>๔) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>๕) จัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ฯ</p> <p>๖) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง</p> <p>๗) การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของเด็ก</p> <p>๘) การติดตามประเมินผล</p>	<p>-นักพัฒนาสังคมจัดทำโครงการ</p> <p>-หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เสนอโครงการ</p> <p>-ผู้อำนวยการเขตบางนา อนุมัติโครงการ</p>	<p>ในระยะเวลาที่กำหนดให้จัดทำโครงการขอจัดสรรงบประมาณปีงบประมาณ ๒๕๖๓</p>
๒.	<p>จัดตั้งคณะทำงานดำเนินงานตามโครงการประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานเขตบางนา ผู้แทนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ผู้แทนชุมชน โดยผู้อำนวยการเขตเป็นผู้แต่งตั้ง</p>	<p>๑) ผู้อำนวยการเขต ประธาน</p> <p>๒) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตที่ได้รับมอบหมาย รองประธาน</p> <p>๓) ประธานบริหารศูนย์ฯ ทั้ง ๕ แห่ง กรรมการ</p> <p>๔) ประธานชุมชน ๕ ชุมชนที่ศูนย์ฯ ตั้งอยู่ กรรมการ</p> <p>๕) ผู้แทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ศูนย์ฯ ละ ๑ คน กรรมการ</p> <p>๖) หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย กรรมการ</p> <p>๗) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคม กรรมการและเลขานุการ</p>	<p>๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒</p>

ลำดับ	แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
		๘) นักพัฒนาสังคม กรรมการ และผู้ช่วยเหลืองานการ	
๓.	จัดประชุมคณะกรรมการชี้แจงความเป็นมาของการจัดทำโครงการ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ	คณะกรรมการ	๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒
๔.	จัดกิจกรรมประชุมชี้แจงกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน ให้ทราบเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการหลักสูตร การเรียนการสอน สถานที่ตั้งศูนย์ฯ เพื่อกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชนจะได้ไปประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนของตนเองทราบต่อไป จำนวน ๑ ครั้ง	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมจัดประชุม -ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๘๐ คน ประกอบด้วย ประธานชุมชน เลขานุการชุมชน หรือกรรมการชุมชน (ชุมชนละ ๒ คน) จำนวน ๓๗ ชุมชน รวม ๗๔ คน นักพัฒนาสังคม เจ้าหน้าที่งานพัฒนาสังคม หรือเจ้าหน้าที่ในฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ จำนวน ๖ คน	๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
๕.	จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน -จัดทำแผ่นพับข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชื่อศูนย์ฯ สถานที่ตั้ง จำนวนเด็ก จำนวนอาสาสมัคร การรับสมัครเด็กเข้าเรียน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์ฯ โดยนำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ที่สำนักงานเขตศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแต่ละแห่ง ที่ทำการชุมชน -จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน ผลงานเด็ก ผลงานการเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี เทศกาลต่างๆ เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์ฯ -การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์สำนักงานเขต facebook	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -คณะกรรมการ -ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน -ชุมชน	ตั้งแต่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ลำดับ	แนวทางดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๖.	จัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่มีความรู้ศิลปะพื้นบ้านไปให้ความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์ฯ	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -ผู้สูงอายุซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น -ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป
๗.	จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จัดการอบรม ๓ รุ่นๆ ละ ๑ วัน	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๓๐๐ คน แบ่งเป็นรุ่นละ ๑๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองจำนวน ๑ คน (ต่อเด็ก ๑ คน) จำนวน ๒๘๖ คน อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ๑๔ คน -วิทยากร ๒ คน	วันอาทิตย์ที่ ๓ ๑๐ และ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
๘.	การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยการเล่านิทาน ให้เด็กฟัง การเข้ามาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และทักษะต่างๆ แก่เด็ก เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์ฯ	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -ผู้ปกครอง	ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป
๙.	การติดตามประเมินผล -การติดตามประเมินผลทุกเดือนโดยการดูจากการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแต่ละแห่ง -รายงานผลการดำเนินการในแต่ละเดือนให้ผู้บังคับบัญชาทราบและนำมาพัฒนาปรับปรุงแผนการดำเนินงานต่อไป	-ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม	รายงานผลภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป โดยเริ่มรายงานตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – เดือนกันยายน ๒๕๖๓)

๘. งบประมาณ

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบางนา จำนวน ๗๖,๖๐๐.-บาท (เจ็ดหมื่นหกพันหกร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียด ดังนี้

-ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

-ค่าอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่มไม่ครมเมื่อ สถานที่ราชการ เป็นเงิน ๔๕,๐๐๐.-บาท

(๓ รุ่น x ๑ วัน x ๑๐๐ คน x ๑๕๐.-บาท)

-ค่าสมนาคุณวิทยากร (ราชการ) เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐.-บาท

(๓ รุ่น x ๑ วัน x ๒ คน x ๖ ชั่วโมง x ๖๐๐.-บาท)

๘.๓ ค่าวัสดุในการจัดกิจกรรม เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐.-บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖,๖๐๐.-บาท (เจ็ดหมื่นหกพันหกร้อยบาทถ้วน)

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตบางนา	-ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่มีความรู้ศิลปะพินบ้านไปให้ความรู้ถ่ายทอดประสบการณ์เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์ฯ	ระดับผลผลิต (Output) --มีภูมิปัญญาผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เดือนละ ๑ ครั้ง	-จัดกิจกรรมเล่าเรื่อง/สาธิต -การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก
๒. เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนทั้งที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและที่บ้าน	๒.๑ จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จำนวน ๑ ครั้งต่อปี (จำนวน ๓ รุ่นๆ ละ ๑ วัน)	ระดับผลผลิต (Output) -กลุ่มเป้าหมายร้อยละ ๙๐ เข้าร่วมกิจกรรม ระดับผลลัพธ์ (Outcome) -ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๐	-การจัดอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ -ประเมินผลจากแบบประเมินก่อน-หลังการอบรม -การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
	๒.๒ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเล่านิทาน การเป็นวิทยากรและอาสาสมัครในด้านต่างๆ เดือนละ ๑ ครั้งต่อศูนย์	ระดับผลผลิต (Output) -มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ฯ เดือนละ ๑ ครั้ง	-จัดกิจกรรมเล่านิทาน/สาธิต

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ การจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อการติดต่อสื่อสาร เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกันเอง ระหว่างผู้ปกครองกับอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก และสำนักงานเขตเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และร่วมกันจัดหรือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาเด็ก พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน บุคลากร และผู้ปกครองด้วยตนเอง

๑๐.๒ ต้องสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กในกรุงเทพมหานครให้มีความเข้มแข็งเพื่อการประสานงานระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร

๑๐.๓ ข้อจำกัดด้านงบประมาณของภาครัฐในการพัฒนาบุคลากรและการปรับปรุงด้านกายภาพของศูนย์จึงควรประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินการลักษณะ CSR ให้มากขึ้น

๑๐.๔ การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ติดตามดูพฤติกรรมและพัฒนาการของลูกตนเอง

ภาคผนวก

ตัวอย่างแบบประเมินพัฒนาการเด็ก

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ (เด็กอายุ ๒-๖ ปี)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ						หมายเหตุ
		แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ด้วยคำพูด		มีความรู้สึกที่ติดตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย		มีความเป็นตัวของตัวเอง		
		๑	๒	๑	๒	๑	๒	

หมายเหตุ ประเมินปีละ ๒ ครั้ง
 ๑ = การประเมินครั้งที่ ๑ ๒ = การประเมินครั้งที่ ๒

ระดับการประเมิน ๓ หมายถึง ดี
 ๒ หมายถึง ปานกลาง
 ๑ หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้าศูนย์ฯ
 (.....)

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย (เด็กอายุ ๒-๖ ปี)

ที่	ชื่อ-สกุล	พัฒนาการด้านร่างกาย										หมายเหตุ		
		วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที		เดินถอยหลังได้		เดินขึ้นลงบันไดแต่เดียวกัน สองเท้าบนบันไดเดียวกัน		หยิบของขึ้นเล็กๆได้แต่หลุดมือง่าย		จับดินสอดั่งใหญ่ได้ด้วยนิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือ				
		๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒			

หมายเหตุ ประเมินภาคเรียน ละ ๒ ครั้ง

ระดับการประเมิน

๓ หมายถึง ดี

๑ = การประเมินครั้งที่ ๑ ๒ = การประเมินครั้งที่ ๒

๒ หมายถึง ปานกลาง

๑ หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้าศูนย์ฯ
(.....)

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านสังคม (เด็กอายุ ๒-๖ ปี)

ที่	ชื่อ-สกุล	พัฒนาการด้านสังคม										หมายเหตุ	
		เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น		เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น		พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว		รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้		เริ่มรู้จักรอคอย			
		๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒		

หมายเหตุ ประเมินภาคเรียน ละ ๒ ครั้ง
 ๑ = การประเมินครั้งที่ ๑ ๒ = การประเมินครั้งที่ ๒

ระดับการประเมิน ๓ หมายถึง ดี
 ๒ หมายถึง ปานกลาง
 ๑ หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้าศูนย์ฯ
 (.....)

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (เด็กอายุ ๒-๖ ปี)

ที่	ชื่อ-สกุล	พัฒนาการด้านสติปัญญา														หมายเหตุ			
		มีช่วงความสนใจกับของบางอย่าง ได้นาน ๓-๕ นาที		ชอบดูหนังสือภาพ		ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง		สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่างๆ		เริ่มประโยคคำถาม "อะไร"		สนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว		ขีดเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้			วางของซ้อนกันได้ ๕-๖ ชั้น		
		๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒				

หมายเหตุ ประเมินภาคเรียน ละ ๒ ครั้ง

๑ = การประเมินครั้งที่ ๑ ๒ = การประเมินครั้งที่ ๒

ระดับการประเมิน ๓ หมายถึง ดี

๒ หมายถึง ปานกลาง

๑ หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้าศูนย์ฯ
(.....)

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อ
ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชน.....
สำนักงานเขตบางนา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

๑. เพศ ชาย หญิง

๒. อายุ ๑๕-๒๕ ปี ๒๖-๓๕ ปี ๓๖-๔๕ ปี มากกว่า ๔๕ ปี

๓. อาชีพ พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ รับจ้าง

อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

คำชี้แจง

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการประเมินตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

๕ หมายถึง ระดับมากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๔ หมายถึง ระดับมาก หรือ เห็นด้วย

๓ หมายถึง ระดับปานกลาง หรือ ไม่แน่ใจ

๒ หมายถึง ระดับน้อย หรือ ไม่เห็นด้วย

๑ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านบุคลากร						
๑	ครู รักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งใน และนอกเวลาเรียน
๒	จำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง
๓	ครู มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีบุคลิกเหมาะสม
๔	ครู มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และผู้ปกครอง
๕	ครู มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน

๒. ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน						
๑	บรรยากาศสภาพแวดล้อมของศูนย์ฯ เหมาะสม
๒	ห้องเรียนมีการระบายอากาศ และแสงสว่างเพียงพอ
๓	มีสนามให้นักเรียนเล่นออกกำลังกายกลางแจ้ง
๔	ห้องน้ำ สุขาภัณฑ์ เหมาะสมกับนักเรียน
๕	มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก
๓. ด้านการจัดประสบการณ์						
๑	มุ่งพัฒนาเด็กให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ
๒	จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนต่อชั้นที่สูงขึ้น
๓	จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปะ เช่น การวาดภาพ
๔	จัดกิจกรรมส่งเสริม กีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ และการแสดง
๕	จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก